

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 428/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Poľnohospodárske družstvo vo Vrábľoch**, Levická 886, Vrábľa, IČO 00 198 901, zastúpeného advokátom Mgr. Petrom Miklóssym, Hlavná 1221, Vrábľa, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 28Cb/70/2022-131 z 31. októbra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 15. decembra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd napadnutým uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol žalovaným v civilnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 28Cb/70/2022 o zaplatenie finančnej pohľadávky. Okresný súd zastavil konanie z dôvodu späťvzatia žaloby v priebehu konania z dôvodu na strane žalovaného a priznal žalobcovi náhradu trov konania 100 %.

3. O výške trov konania rozhodol okresný súd prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka, ktorý uznesením č. k. 28Cb/70/2022-120 z 3. mája 2023 uložil povinnosť sťažovateľovi zaplatiť náhradu trov konania žalobcovi vo výške 2 797,17 eur pozostávajúcich z piatich úkonov právnej služby

[vrátane vypracovania a podania predžalobnej výzvy podľa § 13a ods. 1 písm. d) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytnutie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“)] a zaplateného súdneho poplatku.

4. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ 9. júna 2023 sťažnosť, v ktorej namietal, že na náhradu za predžalobnú výzvu neexistuje v zmysle zákona žiaden právny nárok, a preto ju nemožno považovať za trov konania v zmysle § 251 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

5. O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu o náhrade trov konania rozhodol okresný súd napadnutým uznesením vydaným sudcom č. k. 28Cb/70/20022-131 z 31. októbra 2023 tak, že sťažnosť sťažovateľa zamietol ako nedôvodnú. V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd uviedol, že výška náhrady trov konania bola určená správne. Nárok právneho zástupcu žalobcu na náhradu právnej služby za úkon podania predžalobnej výzvy vychádza priamo z § 13 ods. 1 písm. d) vyhlášky a tento úkon priamo súvisí so súdnym konaním, pretože výzvou možno v konečnom dôsledku odvrátiť súdne konanie, čím tento úkon splňa účel predpokladaný zákonom.

II.

Sťažnostná argumentácia

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie jeho práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ako aj práva vlastníť majetok, ktoré videl v arbitrárnosti napadnutého uznesenia okresného súdu. Vyčíta mu najmä absenciu odôvodnenia vo vzťahu k jeho námietke o účelnosti len úkonov vykonaných po podaní žaloby. Uloženie povinnosti zaplatiť úkon právnej služby pred začatím súdneho konania – predžalobnej výzvy – považuje za rozporné s kogentným ustanovením § 251 CSP z dôvodu absencie účelnosti tohto právneho úkonu, čím došlo k ústavne neakceptovateľnej svojvôli s priamym negatívnym dopadom do jeho majetkovej sféry.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom.

8. Ústavný súd opakovane judikuje, že považuje rozhodovanie všeobecných súdov o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu, ktorá je zásadne výsadou všeobecného súdnictva.

9. Ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť

ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle.

10. Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodiť z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci. V nadväznosti na uvedené sa ústavný súd zameril na odôvodnenie napadnutého uznesenia a skúmal, či jeho obsah poskytuje dostatok dôvodov a argumentov na prijatie záveru o sťažovateľom namietanej arbitrárnosti.

11. K predmetu konania je vo všeobecnosti potrebné uviesť, že ústavný súd sa v nedávnej dobe zaoberal viacerými obdobnými ústavnými sťažnosťami, ktoré sa týkali porušenia práv strany sporu rozhodnutím všeobecného súdu o nepriznaní náhrady trov za predžalobnú výzvu (pozri napr. sp. zn. II. ÚS 567/2021, I. ÚS 35/2022, III. ÚS 65/2022, III. ÚS 60/2022). V zmienených rozhodnutiach v konečnom dôsledku konštatoval ústavnú akceptovateľnosť záveru mestského súdu o nepriznaní náhrady za predmetný úkon. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína tiež svoj názor, že zaradenie predžalobnej výzvy vo vyhláske medzi úkony právnej služby má význam jedine z toho pohľadu, že advokátovi patrí za tento úkon odmena od jeho klienta (IV. ÚS 324/2022).

12. Z napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že mestský súd svoj záver založil na výklade § 251 CSP, podľa ktorého má strana nárok na náhradu výdavkov, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Právna úprava Civilného sporového poriadku podmieňuje priznanie náhrady za vzniknuté trovy kumulatívnym splnením viacerých definičných znakov vymedzených v § 251 CSP, ktorými sú ich preukaznosť, odôvodnenosť, účelnosť a priama väzba na konanie, pričom každú z týchto kategórií posudzuje konajúci súd osobitne.

13. Priznanie alebo nepriznanie náhrady za tento právny úkon je vecou úvahy konajúceho všeobecného súdu a závisí najmä od obsahu predžalobnej výzvy. Účelnosť predžalobnej výzvy ako predpoklad priznania náhrady závisí od v nej obsiahnutej skutkovej a právnej argumentácie, skúma sa teda, či má v konkrétnom prípade potenciál odvrátiť súdne konanie. Nie je úlohou ústavného súdu skúmať obsah predžalobnej výzvy a nahrádzať prípadné hodnotenie všeobecného súdu svojou vlastnou úvahou.

14. Všeobecné súdy teda pristupujú k priznaniu nároku na náhradu za právny úkon predžalobnej výzvy rôzne s ohľadom na skutkové okolnosti veci. Vzhľadom na postavenie ústavného súdu a účel jeho prieskumu nie je úlohou ústavného súdu zjednocovať prístup všeobecných súdov k tejto podústavnej právnej otázke. Jeho zásah prichádza do úvahy iba v prípade extrémneho vybočenia z procesných pravidiel, ktoré by zasiahlo do ústavných práv sťažovateľa takou intenzitou, ktorá nie je ústavne akceptovateľná. O takýto prípad v prejednávanej veci však nejde.

15. Ústavný súd po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia okresného súdu konštatuje, že jeho právne závery sú v napadnutom rozhodnutí zdôvodnené riadne a zrozumiteľným spôsobom. Okresný súd vo svojom rozhodnutí dostatočne argumentačne ozrejmil, z akých dôvodov priznal uplatnený nárok na náhradu trov konania úspešnej protistrane v konaní vrátane namietaného úkonu. Pomerne podrobne sa zaoberal každým uplatneným parciálnym nárokom na trovy právneho zastúpenia s poukazom na konkrétne ustanovenia vyhlášky, z ktorých vychádzal, preto ústavný súd

konštatuje, že z tohto hľadiska jeho rozhodnutie nie je možné považovať za arbitrárne ani svojvoľné.

16. Ústavný súd v súhrne konštatuje, že neexistuje ústavne relevantná excesívna súvislosť medzi označenými základnými právami sťažovateľa na jednej strane a napadnutým uznesením okresného súdu na strane druhej z dôvodov uvádzaných v sťažnosti, a preto sťažnosť v celom rozsahu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

17. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu